

„Primorski list“

izhaja vsaki 1., 10., in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah; Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in naznanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Ali je sprava res nemogoča?

Kedor pazljivo sledi dogodkom, ki se vršijo pri nas na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, v Trstu, v Pulju in drugod, pride skoro nehote do sklepa, da Avstrija ne more več obstati, da mora razpasti.

Tako srdito se niso še nikdar ni Nemci ni Italijani borili zoper Slovence, kakor od lanskega leta sem. Radi bi jih ne samo potlačili, ampak tudi vničili! Zakaj pa? Zato, ker so si vtepli v glavo, da preti nevarnost od strani Slovanov nemštvu in italijanstvu.

V svojem brezmejnem sovraštvu do Slovanov so se Nemci zvezali na jugu z Italijani, katerim so dali popolnoma prosto roko nasproti Slovencem in Hrvatom. Kakor bi hoteli reči: *vi doli na jugu vničite južne, a mi hočemo zatreti severne Slovence.*

Kaj drugega pomenijo škandali v deželni zbornici isterski v Pulju, kjer postavno izvoljeni zastopniki Slovencev in Hrvatov ne smejo niti ust odpreti v svojem materinem jeziku, jeziku, katerega govori večina isterskih prebivalcev?

Kaj drugega pomeni tisto naročeno in plačano razgrajanje na galeriji puljske zbornice, s katerim se vjemajo tudi ital. poslanci? Ničesar drugega ne, nego voljo zatreti primorskega Slovana — Istro pa popolno italijančiti!!

Mogoče je, da se Nemci in Italijani zares boje 100 milijonarnega Slovanstva. Toda za enkrat njih strah nikakor ni opravičen! *Mi Slovani se borimo, ne za pridobitev tuje lasti, marveč za ohranitev svoje lasti!*

Slovani niso nikdar imeli in tudi sedaj nimajo želje in volje, druge narode iznaroditi. Vedno so bili in so vsem pravični. Kar za se zahtevajo, privoščijo prav radi tudi drugim.

A kdo bi jim zameril, da se branijo s vsemi štirimi toniti v nemštvu ali italijanstvu?

K temu jih sili že naravni zakon, da ne govorimo o božjem.

Toda zakaj hočejo naši nasprotniki, da bi slovenski narodi ne bili nikdar jednaki Nemcem, Italijanom in Madjarom? Zato, pravijo, ker so v kulturnem pogledu prave ničle.

Res je, da vsi slovanski narodi nimajo tako razvitega slovstva, kakor n. pr. Nemci, a da bi bili v tem oziru prave ničle, kaj takega more trditi le nevednež, ali strasten sovražnik vsega Slovanstva.

Nočemo tu govoriti v ruskem slovstvu in omiki, katere ne more zanikati več nobeden izobraženec, tudi ne o češkem duševnem napredku, o katerem je odlični nemški drž. poslanec celo v državnem zboru izjavil, da je na jednaki stopinji z nemškim!

Kar pa zadeva napredek v izomiki našega slovenskega naroda, smo Slovenci že toliko napredovali, da smemo tirjati svoje vseučilišče, in je tudi tirjamo, pa brez strahu, da bi je ne mogli z lastnimi slovenskimi duševnimi močmi gojiti in vzdrževati!! *Slovensko vseučilišče* v Ljubljani je nujno potrebno pa tudi mogoče je.

Kdor drugače govori, nas ali ne pozna, ali pa je od same strasti zaslepljen, da noče nič vedeti in videti, kar se okolo njega godi.

S takim je seveda vsak pameten razgovor brezuspešen, s takimi ni mogoča nobena sprava.

Kdor pa hoče in želi obstanek naše ljube Avstrije, se mora postaviti na stališče krščanske pravičnosti, mora dati in pustiti vsakemu svoje.

Vsi narodi imajo pravico, da se razvijajo na podlagi svojega jezika. Te pravice si ne pustijo narodi od nobenega kratiti.

Kdor toraj zatira ali pregnanja jeden ali drugi narod, dela naravnost na razpad našega slavnega in starodavnega cesarstva.

Največja moč vsake države je nam-

reč v tem, da so njeni podložniki zadovoljni.

Ako je pa ta pogoj neobhodno potreben za obstanek enotnih držav, t. j. takih, ki obstojé iz jednega samega naroda, koliko bolj je potreben iz našo državo, ki šteje toliko različnih narodov.

Kedar bodo vsi narodi, ki sestavljajo naše cesarstvo, zadovoljni t. j. kedar jim bode njih narodni obstanek zagotovljen, tedaj in le tedaj se povrne mir in ljubezen med nje.

To se bo pa zgodilo le takrat, ko sprejmejo vsi krščansko načelo, da so vsi narodi enakopravni in enakoveljavni, ko vsi spoznajo, da imamo vsi enega Očeta v nebesih in da smo vsi bratje na zemlji.

A ker vemo, da se temu načelu najbolj vstavljajo židovsko-framasonski kapitalisti, zatorej moramo z vsemi duševnimi silami delati na to, da stremo moč, tej Bogu in človeštvu sovražni svogati. Ti namreč pozdravljajo narodnostne prepire, ker vedo da se tako zavakujejo potrebne družbene prenosve in da ima od vseh narodnostnih borb le eden dobiček — framason kapitalist! Za to pa bodi vsakega zavednega avstrijskega domoljuba sveta dolžnost: *širiti krščansko zavest! Čim ta zavlada in se vzakoni, bomo rešeni i mi Slovenci, ki smo delavski narod, prej pa ne, nikdar ne!!*

Kedar bode tudi židovsko-framasonski kapitalizem stirt in uničen v Avstriji, takrat se tudi narodi avstrijski v

senci Križa oddahnejo, ker jim bode narodni obstanek po krščanskem načelu zajamčen, in takrat bode tudi sprava med njimi ne le mogoča ampak tudi gotova!

Narodno gospodarstvo.

Gospodarsko gibanje na Kanalskem.

Kolikega pomena za kmeta, da je sadjereja, bo pritrtil vsak, ki je bil samo enkrat na živahnem sadnem trgu v kakem večjem mestu. Za dobro sadje se kar pulijo kupci. In kako skoraj brez truda, vsaj velikega, zdrzne marsikak grošček v žep revnemu kmetu!

Zato je res hralevredno, da se je pretečeno nedeljo 27. p. m. v Kanalu sklical shod, na katerem naj se kanalskim kmetom pokaže in dokaže pomen in korist sadjereje. Na povabilo g. predsednika sadjerejskega društva, M. Zega, župana kanalskega, zbralo se je prav mnogo kmetov iz Kanala in okotice. Videlo se jim je, da se zanimajo za stvar.

Po kratkem pozdravu, pojasnjeval je g. predsednik. kako da deluje sadjerejsko društvo v Kanalu. Opozoril je pa kmete zlasti na vinarstvo, radi katerega je nekdanj slovela kanalska dolina. Društvo nakupilo si je z vladno podporo, da se posebno vinarstvo povzdigne, precej novega zemljišča, na katerem bo imela svoj prostor tudi nova ameriška trta. Nanjo cepile se bodo vse vrste domačih

trt. In zakaj? Ker ji vsled močne rasti v koreninah trtna us ne škoduje.

Hvale in priporočila vredno! Spodbujal je kmete, da škropijo z modro galico in da žveplajo trte in ne samo mimogrede, kakor bi trto le pozdravljali, ampak vsaj 3krat. Vabil je koncem govora vse navzoče naj pristopijo kot udje, na kar se jih je čez 30 vpisalo. Tako šteje sedaj društvo okrog 110 udov. Čast komur čast!

Nato je prosil predsednik gosp. E. Klavžar-ja, da on, z znano mu spretnostjo, pojasni kmetom, kako važno je kmečko vprašanje. V začetku svojega govora povdarjal je govornik, kako naj kmet skrbi za drevje. Glavni predmet govora bila mu je pa živinoreja. Naglašal je posebno, da se je ravno kanalska dolina tako malo brigala za živinorejo. Niti oglašila se ni, kedar je delila kmetijska družba v Gorici plemenske bike in ju-nice. Žalostno, a resnično!

Po kratkem pogovoru, katera pasma bila bi za okraj najboljša, določilo se je, da gotovo belanska. Na mnogo krajih namreč, kakor v Ročinju, v Avčah, v Kostanjevici in v Zapotoku nameravajo ustanoviti mlekarne. Krave ravno belanske pasme dajo primeroma največ mleka in so cenejši kot švicarske in tirolske.

Ta pasma torej naj se vvaža v našo dolino! Priporočal je g. govornik dalje snago pri hlevih in na živini in skl-nil svoj govor z nado, da ga bodo kmetje ubogali in se ravnali po danih nasvetih.

6

LISTEK

Moja doba in podoba.

Spisal Andrej Marušič.

(Dalje.)

Leta 1839 je bila do poznega avgusta strašna suša. Bilo je v mestu več molitev in procesij za dež in na zadnje „so vzdignili svetnike“. To je, bila je žalostno-slovesna procesija na (staro) mestno pokopališče, pri kateri so nesli iz Velike cerkve v doprskih srebrnih kipih, retlikvijev oglejskih svetnikov. Ta senzacionalna procesija je bila znamenje naj večje sile. Udeležili smo se procesije tudi mi učenci in zbirali se v šoli (v drugi polovici avgusta) že koj po 4. uri zjutraj. Učili smo se peti za to priliko posebno pesem: „Ach sende, Gott, ach sende, Gott, — den Regen bald herab“. Nekega dne, po popoldanju šoli smo se zbrali na dvorišči Gironcoli-eve hiše (zdaj štev. 4) v „šolski“ ulici, kjer je stanoval preblagi prijatelj mladine, viši šolski nadzornik Monsignor Val. Stanič, ki je bil menda „Ach sende Gott“ sam složil in natisnil. — Po petji nam je dal dobrega črnega vina; pili smo ga res za potrebo.

Katehet v III. norm. razredu, v obeh „četrtih“ razredih in na učiteljski preparandiji je bil moj rojak iz Št. Andreja, g. Ivan Budau (= al) odlični veroučitelj, pobožen, za vse dobro goreč mož. Bil je pozneje tudi ravnatelj v novem zavodu za gluho-neme, potlej dekan v Kanalu, slednjič kanonik in viši šolski nadzornik. Umril je 2. avgusta 1878 „auf der Bresche“, t. j. prišedši domu od neke konecletne šolske preskušnje, med katero se je že nekaj slabo počutil. Njegove kosti, prenesene s starega gorisk. pokopališča, počivajo zdaj v Št. Andreži zraven ob enem prenesenih ostankov njegovega brata Jožefa, mojega gimnazijskega profesorja, o katerem bom pozneje govoril.

b) Gimnazij.

O počitnicah l. 1839 sem hodil k staramaternim v Pristavo, da me je stric Tonček (bogoslav) poučeval v latinski slovnici. Nekega dne, ko ga ni bilo doma, mi je rekla stara mati: „Pejdi, pejdi v njivu zobat in jest fihe“. Grem, splazim se na eno krasnih figovih dreves (bila so štiri debela debela drugo zraven drugega) in držeč v levi roki odprto slovnico sem trgal naj lepše in naj bolj zrele „belice“, vsako toliko pa pogledal paradigma I sklanje „ala, ae“. Zato neki mi je bila latinščina ves čas mojih studij sladka, kakor fige! — Omenjena figova drevesa so stala prav tam, kjer je zdaj goriški kolodvor, na sredi, kjer stopamo v železnične vozove.

Z novembrom l. 1839 sem prestopil v „latinske“ šole — na c. k. akademski gimnazij — krog katerega se sučete dve tretjini mojega življenja. Kot učenec, namreč, in kot učitelj sem preživel na gimnaziji 46 let.

O uredbi gimnazija v moji dobi le nekaj črtic. Gimnazij je bil sestrazreden; štiri nižji razredi so se imenovali „Grammaticalclassen“, dva viša pa „Humanitätsclassen“. Sedanji VII. in VIII. razred sta bila posebno, samostalno — modroslovsko — učilišče („Philosophische Lehranstalt“). Na gimnaziji je bil „razredniški“ sistem („Classenlehrer-System“) na „modroslovišči“ „strokovnjaški“ sistem („Fachlehrer-System“). Tu je bilo vse bližu kakor na vseučilišču. Dijake (Hörer) so klicali „Herr“. Ko sem

jez materi to povedal, rekla je: „Pejdi, pejdi, ti si gospod, ja!“ — Toda ostanimo za zdaj pri gimnaziji.

Moj profesor od I. do IV. razreda je bil že omenjeni g. Jožef Budau, bivši bogoslovec. IV. leta, veččastljiv možak z dolgo suknujo. Odlikoval se je z latinščino in zemljepisjem. — Ko smo pisali prvi šolski „pensum“, povabil me je nekega četrta po maši k sebi. Bil sem boječ in mislil: Kaj pa bo? Ali, profesor me je prijazno sprejel, rekoč: „No, Du hast ja „sine“ gearbeitet, hast keinen Fehler gemacht. Du wirst dem . . . (nekemu njegovemu sorodniku) dann und wann was zeigen“. Duša se mi je spet prišla. Bil sem skoz ves gimnazij eden prvih „latincev“. Razen latinščine in pozneje grščine bilo mi je na nižem gimnaziju posebno všeč rimsko starinslovlje („Röm. Alterthümer“); čudim se pa še zdaj, da prof. B. ni znal pravega — grško-latinskega imena za „Alterthümer“ (= Archaeologia). Ko je namreč učence, ki jih je hotel prašati, klical ven pred klopi, rekel je: „ex antiquitatibus“.

O mojem času nismo nosili več „lonca“, če nismo v „nemških“ šolah govorili nemški; tako tudi v „latinskih“ ni bilo več nekdanjega „accipe signum“, če nismo govorili latinski, pač pa je naš prof. B. imel navado, da nas je od II. razreda naprej indirektno silil, vsaj v šoli govoriti latinski. Kdor je n. pr. hotel iti med uro ven, ni bilo zadosti, da je palec pomolil, moral je stopiti pred oder in prositi: „Rogo facultatem exeundi“. — Ker so nekteri le iz navade tekali ven, vpeljal je prof. neki davek „obolus“ (= star krajcar). Če se je kdo oglašil za ven, opomnil ga je profesor: „Adfer obolus!“ Ti „oboli“ so bili namenjeni ubozim učencem. Neki praznik pa se je nekdo vtihotapil v s. sobo, izrezal mizo pri ključavnici in nabrani denar odnesel. To je bil „haló“ drugi dan!

Vsako nedeljo pred mašo je prišel prof. B. v sobo, opominjal nas prav po očetovsko, zlasti pred častnimi semestralnimi preskušnjami v postu in m. avgusta bil je njegov refrèn: „Hannibal ante portas!“ „Semper eandem tundite incudem!“ itd.

Eden naj lepših dni v letu je bil sv. Jožef, profesorjev god. Šolska miza je bila z lepo preprogo pogrnjena in vsa polna sreberne ali sploh dragocenih reči, za ktere smo bili mi zložili „obole“. Predno se je prikazal profesor na hodniku, plesali (?) smo okoli srebernega teleta, ko smo ga zagledali, nastala je slovesna tihota. Prof. vstopi, gre po navadi pred klopi, ter začne — na videz nič zmenivši se za obloženo mizo — svoje tehtne opomine, kar — — zagleda darove na mizi. „Das haben Sie wahrscheinlich für mich bereitet?!“ „Ich danke . . .“ Govor je bil čedalje milejši, da smo imeli, kar nas je bilo mehkega srca, vsi solze v obeh. Ta dan je prinesel tudi vselej kako amnestijo: marsikatera „dvojka“ ali „trojka“ je izginila iz kataloga.

Ko smo bili v III. gimn. razredu, odšel je prof. B. za nekaj časa k bolnemu sinu vseučiliščniku v Padovo in se tam, padši z voza, sam ponesrečil. Izvedeli smo to tudi mi in brž začeli zbirati denar za eno sv. mašo za bolnega profesorja. Tako je bilo — l. 1842, in zdaj??

Moji starši so hodili vsako toliko profesorja na dom prašat, kako kaj jez napredujem in se vedem. Prof. me je vsakrat pohvalil pa pristavil: „Cagljiv je, cagljiv“. Jez mislim, da je hotel reči „bojazljiv“. Prof. Budau se je namreč nekaj let šolal v Ljubljani in prinesel s seboj še precej tistih znanih ljubljanskih germanizmov, n. pr. „ratovž“, „cahen“ itd.

(Dalje prih.)

Odobranje in živo pritrjenje sledilo je njegovemu pozivju. Hvala mu!

Ker je tretji govornik nagloma obolel, prešlo se je k 4. točki reda, o društvu za zavarovanje goveje živine. Govornik, je v uvodu na kratko navedel, da rešitve perečega socialnega vprašanja pričakuje tudi ubogi kmet. Preobložen je z davki, naklade pa se množe dan na dan. Letine so slabe, prihodkov drugih nič. Kam torej? V propast!

Da se kmetu pomaga, začela so se ustanovljati društva, tako zbrane kmečke zadruge, ki naj po starem reku: pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal, pomorejo kmetu na vsej štiti: v poljedelstvu, v živino- in sadjereji.

Ker je pa glavni vir, iz katerega prileti kmetu vsaj kak belič v žep, ravno živina, treba na to najbolj gledati!

Tako je prešel govornik na velevažno društvo za zavarovanje goveje živine. Pojasnjeval je njega namen in koristi, pobijal vgovore in slednjic še toplo priporočal in vabil kmete, da se vpišejo. H koncu svojega govora povdarjal je zlasti, da je dolžnost duhovnika in učiteljev, — bilo jih je lepo število navzočih, — da se potegneta za tlačnega kmeta. Kaj je kmet brez razumnika, kako naj si sam pomaga! Zato podajta si roko duhovnik in učitelj, da vzdigneta siromašnega kmeta! Kmet pa, otresi se predsodkov in one stare nezaupnosti in okleni se ponudjene ti desnice in sinejo ti boljši dnevi!

Nabirali so se takoj društveniki, iz katerih se je sestavil osnovalni odbor, ki bo pregledal in poskrbel za primerna pravila in je odposlal visok. c. kr. namestništvu v Trst v potrdilo.

Na to zaključil je gosp. predsednik shod in ljudstvo razšlo se je vidoma zadovoljno in nadydušeno za novo delo in marjivejše gospodarstvo.

Isti dan došla so za Marijino Celje potrjena pravila za zavarovanje goveje živine. Prihodnji teden tedaj ustanovi se društvo. Dal Bog svoj blagoslov!

Če omenim še to, da bo prihodnje nedeljo tudi v Avčah shod, da se i ondi ustanovi mlekarica, povedal sem najvažnejše novice.

Kmetje in prijatelji kmeta, časi so resni in zahtevajo celih, nevstrašenih, požrtvalnih mož! Na delo, na delo! Pričeto je, izvršujmo je pa z božjo pomočjo!!

Marijinoceljski.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Ministerstvo Gautsch je odstopilo. Cesar je vsprejel ostavko ter imenoval min. predsednikom grofa Franč. Thuna, ki sestavi novo ministerstvo.

LISTEK

Č A S.

(Sličica v dramatični obliki. — K. Dvorjanec).

(Dalje.)

III.

(Sedem let pozneje. Na Metodovem stanovanju.)

Metod: Resnično prav iz srca me veseli, gospod doktor, da ste me obiskali. Nepričakovano ste prišli in prav zato ste mi tolikanj ljubši.

Doktor Praznik: Tudi mene zelo veseli, da vas po dolgem presledku zopet vidim. Ko sem prišel v ta kraj, sem mislil sam pri sebi: „Čas imaš, prilika je lepa, obišči torej svojega nekdanjega učenca“. In sedaj sem tu, gospod kaplan.

Metod: To je možko. V resnici bi bil zelo užaljen, ko bi bil zvedel, da ste bili v naših krajih, ne da bi se bili pri meni oglasili. (Služabnica prinese vino; Metod natoči) Tedaj: Dobro došli gospod doktor! (Trčita.)

Praznik: Na zdravje, gospod Metod! — Dobra kapljica.

Metod: Tudi draga. Pa pustiva to. Hitro ste zasloveli, gospod doktor. Čestitam.

Praznik: Srčna hvala.

Metod: Kako se imate v mestu? Ali se dobro počutite?

Praznik: Opravila imam vedno čez glavo in zabave tudi ne manjka. Prav srečen sem. In vi, gospod kaplan?

Metod: Tako srečen in zadovoljen, da bi ne menjal z vami, če prav slovite daleč na okrog.

Praznik: Zelo mi je všeč, da ste zadovoljni. Menjda pa ne bova, ako bi tudi mogla. Čemu tudi? Saj sta si moj in vaš stan podobna. Vi zdravite v prvi vrsti dušne rane, jaz pa telesne.

Metod: Dobro ste povedali. Bog živi! (Pijeta.)

Praznik: Kaj pa brat Anton?

Ministerstvo Thunovo je sestavljeno takole: grof Thun-Hohenstein predsedstvo in notranje stvari; F. M. L. grof Zeno pl. Welsersheimb za deželno brambo; dr. Henrik pl. Wittek za železnice; dr. Ignacij pl. Ruber za provosodje; Artur grof Bylandt-Rheidt za nauk in bogočastje; Mihael baron Kast za poljedelstvo; dr. Josip Kaizl za finance; dr. Josip Barnreiter za trgovino; dr. Adam vitez pl. Jedrzejowicz minister-rojak za Galicijo.

Državni zbor je sklican na 21. marca. Kdo bode predsednik je še nedoločeno. Komisija desnice se snide danes na Dunaju. Položaj je popolnoma nejasen. Jeli Nemški katoličani še ostanejo v večini, je negotovo, ker so njih vstrajanje pri desnici zelo omajale mladočeške izjave proti verski šoli. Ako katoliški poslanci izstopijo iz večine, potem so Mladočehi dosegli, česar niso vse sile nemške obstrukcije, razbili so večino.

Deželni zbori so zaključeni, izvzet je le naš deželni zbor.

Kranjski deželni zbor je vsprejel predlog posl. Hribarja glede varstva ustavnih pravic slovenskega naroda zlasti ondi, kjer Slovenci prebivajo v manjšini. — Učiteljem so se povišale plače. Dr. Tayčar, ki se je po spravi odpovedal dež. odborništvu, je bil z slovenskimi glasovi zopet izvoljen dež. odbornikom.

Istrski dež. zbor se je proslavil ne s pozitivnim delom, pač pa po galerijski fakinaži. Dovolil je 25.000 gld. v podporo kmečkim posojilnicam. Vse to pa je le zanjka slovanskemu prebivalstvu. — Slovanska manjšina je neustrašena vstrajala do zaključnja.

Zaključenje dež. zbora tržaškega je dež. glavar naznanil pismeno. Več v tem med novicami.

V češkemu dež. zboru je bila sprejeta adresa na cesarja. Nemci so zapustili zbornico. Pri proračunu so Mladočehi oestro pobijali grofa Schönborna izjavo za versko šolo. Mladočehi so liberalci, so in bodo proti verski šoli in vzgoji.

Novo jezikovne naredbe za Češko in Moravsko je izdalo ministerstvo. Glede Češke se drže načela, da more sleherni prebivalec Češke iskati na oblastih prava v obeh deželnih jezikih. Uradni in službeni jezik je oni, katerega je prebivalstvo proglasilo svojim dež. jezikom. V jezikovno mešanih krajih se rabita oba jezika. Jednaka določila veljajo tudi za Moravsko le s to razliko, da se je za Moravsko načelno vsprejela dvojezičnost uradov.

Vnanje države.

50 letnico ustave se je dne 4. marca slovesno praznovala po Italiji. H

Metod: Anton, Anton, edini Anton mi kali veselje in srečo. O, da bi ne bilo tako!

Praznik: Tako? Kaj pa se je zgodilo?

Metod: Ali ničesar ne veste?

Praznik: Prav nič, čisto nič.

Metod: Tedaj moram pa daleč nazaj seči. Ko ste vi dovršili gimnazijo in nehali biti najin instruktor in nadzornik, se je precej spremenilo. Živi Anton se je čutil prostega. Gospodinja je bila mehka, vrhu tega jej je bil denar glavni namen. Pred njo ni imel strahu. Prišel je prebirati različne knjige in pohajati po mestu, vendar šolskih dolžnosti še ni zanemarjal. V šoli mu je slo še vedno dobro. Ko je končal nižjo gimnazijo, so oče nagle smrti umrli. To je bila največja nesreča. Anton se je popolnoma spremenil. Očetove strogosti ni bilo več, matere se ni bal. Z lehkomyseelnimi tovariši je zapravljal denar, katerega si je znal pridobiti. Ni čuda, da je začel v šoli pešati. V petem razredu mu je spodletelo in jaz sem ga došel. To ga je jezilo; zato se je drugo leto malo poprijel, da je dobil prvi red, toda življenja ni spremenil. Glavna stvar mu je bila zabava, gledišče in gostilna, šola le postranska reč. Jaz sem ga svaril, prosil, opominjal, pa vse ni nič izdalo. Materi se nisem upal vsega razodeti, ker sem predobro vedel, kako bi trpelo njih mehko srce. Iz vsega tega ni bilo pričakovati dobrih uspehov. V šesti šoli mu je zopet spodletelo. Lehko si mislite, kako potrtega srca sem šel domu, čeprav sem imel prvo odliko. O počitnicah sem zopet vse poskusil. Pri dijaški veselici smo igrali žaloigro „Čas“, ki v živih barvah kaže, kako naj porabimo dragoceni čas. Tudi to ga ni ganilo. Na to sem se zatekel k materi. Vse, čisto vse sem jim razložil do najmanjše pičice. Pa tudi materino svarjenje in ljubeznjivo prigovarjenje je bilo zastoj; Anton si ni dal dopovedati.

kratki menda tudi praznujejo 50 letnico laške „mižerije“.

Napad na grškega kralja. Poročali smo že, da je bil grški kralj napaden. Ko se je kralj v odprtem vozu vračal v Atene, ustrelil je nekdo dvakrat nanj. Zasledili so nekega Karditzi, ki je obstal napad, sokrivcev pa noče izdati.

Razmerje med Rusijo in Turčijo je postalo zelo napeto. Sultan dolži Rusijo, da postopa preveč v sporazumljenju z Angleži. Kakor se poroča je sultanu Nemeč prišel k srcu. Vse to izvira iz korakov, ki jih je Rusija storila v pomirjenju krečanskega vprašanja.

Kaj Novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. — Mestni zbor ljubljanski je na predlog dr. Krisperja pozdravil spravo med obema strankama. — Pogorel je hlev kmeta v Porečah pri vipavskem Sentvidu. — V Kranju je umrl dež. poslanec notar V. Globočnik. — Vsa kranjska vipavska dolina nima niti jednega deželnega zdravnika. To pač ni preprijetno za tamošnje prebivalce.

Na Stajerskem. — V Kozjem so „Nemci“ napravili predpustno veselico. Vsa „nemška“ gospoda se je zbrala, a zjutraj so se razšli s krvavimi bučami. Lepa omika! — V Zabukovji pri Celju je ponesrečil 25. letni rudar Miha. Tacar. — V trboveljskem rudniku pa je ponesrečil rudar K. Herman. Oba sta umrla. — Kmetijska zadruga v Žalcu je vknjižena ter je pričela delovati. — Vstrelil se je v Gornji Radgoni krčmar Jož. Rossman zbok družinskih preprirov.

Na Koroškem. Huz. polk št. 8 bode prestavljen iz Celovca v Galicijo. — Naučni minister je podelil 5. razredu benediktinske gimnazije v Št. Pavlu pravico javnosti. — „Mir“ poroča, da sta umrla dva posestnika, vzor katoličana, Slovenca in gospodarja. Da bi nju duh prevladal med koroškimi kmeti.

NOVICE.

Gorica.

Sv. oče Leo XIII je praznoval dne 3. t. m. dvajsetletnico svojega papeštva. Zdravje 88 letnega starčka je prav čvrsto. Ob tej priliki mu je več slovenskih občin goriških telegrafično izrazilo svoje čestitke in udanost.

Javni konsistorij bo de koncem t. m. meseca v Rimu. V tem konsistoriju bodeta potrjena naš novi knez in nadškof dr. Missia ter ljubljanski knez in škof dr. Jeglič.

Prišla je jesen; treba je bilo iti v šolo, ali Anton tega ni hotel storiti. Doma tudi ni mogel ostati, ker ga je bilo sram, in odšel je od doma. Pozneje je nekoliko krat pisal po denar. Ker ga pa ni dosti dobil, so tudi taka pisma prenehala, vtihihl je popolnoma. Sedaj ne vem ničesar o njem. Sam Bog ve, kod hodi. O, koliko bi dal, vse bi dal, da bi bil le na pravem potu.

Praznik: Hm, hm, žalostno. Anton je bil sicer žive narave, vendar bi kaj takega ne bil pričakoval. Ne bom Vas tolažil, gospod Metod, ker vem, da bi bila vsaka beseda oster meč v skelečo rano, samo to rečem: Zaupajmo v Boga.

Metod: To me še tolaži.

Praznik: Kaj pa mati? Ali so zdravi?

Metod: Da, hvala Bogu, zdravi so. Ker se je sestra na domu omožila, jih bom na zimo k sebi vzel, da bodo imeli počitek na stare dni.

Praznik: (mu stisne roko): Lepo je to. Gospod Metod, dovolite, jaz bi rad govoril z gospodom župnikom, mojim sošolcem.

Metod: Vaš sošolec je? Tega mi še ni povedal. Ako vam je ljubo, greva lahko takoj k njemu, samo to morava še pred izprazniti, ni dobro, ako v kozarcu stoji, v taki vročini rado skisa.

Praznik: (smejé): Torej da se v kis ne spremeni. Hahaha. Bog živi torej!

Metod: Še nekaj. Gospod doktor, danes ste moj gost.

Praznik: Ako me pa gospod župnik povabi?

Metod: Jaz sem prvi, ne pomaga nič, vse je že naročeno. Jutri vas pa že gospodu župniku prepustim, ako ni drugače.

Praznik: In če bi jaz tukaj ostal cel teden ali celo štirinajst dni?

Metod: Potem bomo pa rekli: Danes tukaj — jutri tam. (V smehu odideta).

(Dalje pride).

Nadvojvodinja Štefanija je nevarno obolela na vnetju pljuč. Bolezen je bila zelo nevarna, vendar je v zadnjem času nekoliko popustila.

Preč. g. prof. Franč. Kastelic vodja deškega semenišča je nevarno zbolel ter se zdravi pri usmiljenih bratih. Bog mu povrni zdravje.

Premeščen je sodni pristav g. Leopold Pavletič iz Motovuna v Komen.

Deželni zbor goriški je samo odložen. — Veljavni krogi toraj še vedno upajo, da se poravnajo nasprotja med Slovenci in Italijani.

Umrla je g. Jožefa udovala pl. Bosizio, učiteljica v Pevmi.

Občni zbor družbe sv. Vincencija je bil v nedeljo ob 5. pop. Počastila sta zborovanje tudi preblagorodna gg. grofa Bagger. — Vitez Baubela je prečital račune za leto 1897, ki kažejo lepe svote, katere je društvo razdelilo ubožcem. Njegovo poročilo objavimo o priliki. — O. Zampieri T. J. je imel spodbuden govor, s katerim je odušavljajal društvenke, naj vstrajajo v službi revežev iz ljubezni do Kristusa. Poleg gnotne podpore, naj tolažijo in bodrilo reveže z naukom in lepim zgledom. — Na to je se g. dr. J. Pavlica slovenski pohvalil skromno in tiho društvo sv. Vincencija, katera je mej vsemi društvi v Gorici najbolj marljiva in Srcu Jezusovemu naj ljubša. — Na to je pobijal očitaje, da je krščanska miloščina brez razsodnosti, kakor bi bili kristjani mislili, da je vsaka miloščina dobra, če se tudi vedoma deli nevednim. Svetniki katoliške cerkve so delili miloščino iz sv. navdušenja in niso gledali kaj dajo, koliko dajo in koliko jim ostane, ali gledali so dobro, komu dajajo. — Nadalje je govornik zavračal liberalno samohvalo, da je razkošnost in potratnost miloščina ali sploh dobrodelnost in sreča narodov. Potratnost izvira iz greha, vodi v greh, jemlje večini ljudstva delavne moči, ki bi bile potrebne za boljše koristi, jemlje ljudstvu delo in jeló. — Sklep poročila bodi: Vi ki imate blaga in denarja, dajte ubogim in Boga ime! Darove sprejemajo: monsignor D. Alpi, dr. J. Pavlica, vit. svetovalec Baubela.

Iz Gorice. Pretekli četrtek priredilo je ceciljansko društvo za Goriško v cerkvi sv. Ignacija prav lepo slovesnost. Nastopil je pevski zbor pod spretnim voditeljstvom g. Bajta in je proizvajal nekaj ceciljanskih skladb, kakor smo že v zadnji stev. sporočili. Petje je bilo dobro; pomagalo je tudi par čč. gg. bogoslovcev. Komadi so bili povsem cerkveni. Tudi organist g. Bajt je vidno napredoval.

Mi čestitamo k vidnemu napredku in se radujemo, da se je s tako vnemo v dejanju poživilo cecil. društvo. Splošno sodimo, da če bi imel kak ceciljanski veščak izbirati mej „galo“ mašo, katero pojo v goriški stolnici par pevcev, pa mej Boegnerjevo v rokah cecil. zbora in bi v ta namen obema poskušnjama prisostvoval, da bi prisodil lahoriko le tej zadnji! Le tako naprej!

Premembe pri učiteljstvu na Goriškem: G. Ignacij Križman ml., učitelj enorazrednice v Gabrijah, imenovan je stalnim nadučiteljem-voditeljem na tri-razrednici v Dornbergu. — G. Anton Kacafura postal je stalni nadučitelj na dosedanem mestu v Smartnem. — G. Andrej Tomažič je imenovan stalnim nadučiteljem na dosedanem mestu v Lokavcu pri Ajdovščini. — Gospod Karol Mlekuž, učitelj v Plavelh, je premeščen na enorazrednico v Višnjevku. — Gosp. Franc Golja, potovalni učitelj v Podlaki-Lokovec, je postal stalni tamkaj. — Gospa Leopolda Krsnik, učiteljica v Rihenbergu, je premeščena v Pevmo pri Gorici. (Premeščeni nastopijo nove službe s pričetkom prihodnjega leta). — Gosp. Ferdo Vodopivec, v Mirnem, je pomaknjen iz 2. v 1. plačilno vrsto. — G. Josip Balič, učitelj na slovenski šoli v Ločniku, iz 3. v 2. plačilno vrsto. — Gospica Ida Vergna, učiteljica v Renčah, iz 3. v 2. plačilno vrsto. — Enemu učitelju se je dovolila stararinska doklada letnih 60 gld., dokler ne dobi primerne stanovanja, ali ne bode uvrščen v višji plačilni razred.

Trgovsko-obrtna zadruga je imela v februarju gld. 79.549.53 prometa. Zadrugnikov je pristopilo 764, ki so podpisali 1347 deležev. Pač lep napredek.

Volilni shod mislijo napraviti, kakor poroča „Corriere“ ital. poslanci, ker ne morejo uživati zadoščenja, da bi mogli zavračati v dež. zboru in porivati zopet v grla drznih tožiteljev (slov. poslancev) ostudnih obrekovanj, katere

smele prodajajo v jeziku njim tujem, na rovaš ital. poslancev. Zato naj naučijo navzočnost volilcev može, da panajo umazano ruvanje, ki je uporabljajo naši sosedi, da bi nas uničili. — Besede vredne laske omike! Menda tudi na tem shodu nas ne bodo snedli.

Službo vratarja je razpisal municipij v ženski bolnišnici in zahteva, da mora prosilec poznati jezike, kateri se tu govorijo. „Goriškemu budalu“ to ni prav: on pozna le en jezik, kateri se tu govori: laški. — Se ve malo drugače je že, kedar kličejo v svoje štacune: „Pejte ga noter.“

Sentinella — Soča. Soča je objavila sestavek, posnet iz hrv. „Prosvete“, v katerem pravi Kuhač, hrvatski skladatelj, da je prepisoval ital. skladatelj Tartini hrvatske skladatelje. Sentinella se je razkoračila in „dokazuje“ z smešenjem, zasramovanjem in tudi osebnimi napadi na našega dež. in drž. poslanca — dr. Gregorčiča. — Saj družega „Budalo“ ne zna.

Nenasitneži To lepo ime je nadelo goriška židinja „Slovenec“ ker zahtevajo tudi oni enakopravnost. — Sicer pa „Corriere“ to „dokaže“ z dejstvi. „Med drugimi se upa brezstidno iredentovsko trobilo zapisati tudi tole: „Oni štirje orejni v vreči, namreč slov. poslanci ki delajo nasilje v koroškem dež. zboru, katere podpira čisto škof krški, pridobivajo toliko ugodnosti, da bi morali biti zadovoljni. Se ve se jim zabranjuje, narodnu premoč.“

Komu niso znane tužne razmere v Koroškem; naši bratje — tretina dežele — imajo toliko poslancev, da jih sramoteč goriška židinja primerja štirim orehom v vreči, ljudske šole nimajo, — dežela zdiha v liberalno-nacionalnem izesu, en glas se glasneje in glasneje odmeva iz Korotana: umirajoči vas pozdravljajo, in tu si upa „Corriere“ imenovati „lepo brezsravnost“, zahtevati — ne ugodnosti, ne premoči — ampak enakopravnost. — Gorje ako bi nam goriška židinja rezala kruha. Za tako pretiravanje resnice je treba res veliko predrzne nesramnosti!

Razveljavljen ukaz. Municipij je razveljavil naredbo zoper pse, kateri smejo sedaj po mestu tudi brez „torbice“ razun onih vrst psov kateri morajo radi varnosti vedno nositi „torbico“.

Legia nazionale ustanavlja po vseh vaseh svoje podružnice. Da se uname mirna kri furlanskega kmeta, mora pomagati gerdo obrekovanje. Pri ustanovitvi podružnice Fogliano-Redipuglia-Polazzo namreč je natvezal govornik gorostasno laž, da naš pesnik pravi: „In Slovensci ne bodo mirovali, dokler ne dosepejo brodeč v krvi furlanski do bregov Adrije“. To so lahonski listi z debelimi črkami ponatisnili, samo da bi širše in širše kroge ščuvali na nas.

Na 14 dni težke ječe, je obsojena perica Antonija Doljak, stanujoča Podturnom, ker je, kakor smo poročali, pri sušenju perila sunila svojo tovarišico Ano Kulot, katera je v nekoliko urah umrla. — Varujte se preprirov!

Nagla smrt. Od kapi zadet je umrl pret. soboto v Gorici učitelj muzike in godec Valentin Brežan — v največji revščini komaj 57 let star. Podučeval je dve učenci, ravno hotel zapisati neke note, in ni ga bilo več. — *Božite pripravljene, ker ne veste ne ure ne dneva!*

Zasačen ptiček. Po noči v četrtek skušal je nek dolgoprstnež po imenu Sever Ivan, pristojen v Brda, vlomiti v prodajalnico g. Čermelja na Kornju. A ko mu je šlo delo najbolj od rok, ga je zmotila straža in ga oprostila nadaljnega dela. Sedaj premissluje nevarnost takih nočnih obiskov — pod ključem.

Od nekod. — Deželni zbor nima sej, zato poslanci naših 2 narodnosti ne morejo reševati prekoristnih ulog. Hiše, skednji, hlevi... se po vaseh zidajo, akoravno cest nimajo; človeku i živini je gorje. Cestni odbor za ceste skrbi, deželni odbor pa jih ne potrja; tudi denarja jim ne da, ker se vsaka gospodarstva stvar v narodni jezi utaplja!

Iz Doline pri Gabrijah 6 marca t. l. Poslušaj krščanski človek prevdari, je li bilo mogoče dandanes pri krščanskem redarstvu in starešinstvu in županstvu..., da so se nekateri mirenski fantje spoprijeli na pepelnico z Gabrskim krčmarjem, ter ga hoteli pobiti? Ti so, od ne vem česa, obnemogli in konečno pri njem v listju prenočili. Videlo se je ta dan pri nas tudi nekaj šem, slišalo krik, upitje, preklinjevanje itd. Na cesti sta se pretepeala 2 mirenska fanta. Včeraj so pa neki fantini z Verha mirenskega voznika A. F. kamnjali, se tudi med seboj prepirali, potem pa na križ poti se z mirenskimi fanti spopadli, da so mo-

rali drugi braniti. Za pust se je v tej okoličavi prav pridno vrtilo. Mlečnozoba mladina je najela škripače, stariši so veselo gledali, otroci pa noreli kakor pravi pust! No, pa pustimo „Pust“ in njegove čestilce, da bi le spoznavali tudi *sv. post.* kakor tiče! Ali bilo je tako, kakor sem Vam sporočil.

V Mirnu so se vršile občinske volitve — zdaj že tretjič — dne 7, 8. in 9. t. m. Jzid je tak, kakoršen je bil pričakovati. Zmagala je „gorenja stranka“, „dolenja“ se ni niti udeležila.

Iz Sempetra. V torek je bil pri nas podučen shod za kmete. Predaval je potovalni učitelj g. Cotič. Kmetje so bili jako zadovoljni s podukom. Z nožem je bil obdarovan g. Andrej Misljak. — Šola je pri nas zaprta za en teden zaradi plehov!

Poskus umora in samomor v Sežani. 23. letni Karol Roth iz Gradca vstrelil je v petek popoldne v hotelu pri treh kronah v Sežani 19. letno deklico iz Prage, potem pa samega sebe. On je ostal takoj mrtev, dekle pa so prepeljali v tržaško bolnišnico. Res strašen dogodek.

Iz Brkinov. Ljubi „Prim. L.“ poročiti ti moram, kako je nas Brkine razveselila vest, da je namestništvo potrdilo pravila našega sadjarskega in vinarkega društva v Naklem. Stalni odbor se voli dne 27. marca. Sklenilo se je tudi, da se prosi za podporo naši zadruzi. Vse ljudstvo se veseli novega društva, ter je večina gospodarjev že pristopila društvu.

Prostor za sadni vrt v Mislečah se je že priredil, le z delom treba pričeti.

Ob tej priliki smo se tudi pogovarjali o koristi zavarovalnice za govejo živino, ki naj se osnuje za celo našo nakelsko županijo s sedežem v Naklem. Le nekoliko poduka in pojasnila bi potrebovali.

Vzbudila pa se je v nas Brkinih tudi misel, da si vasi Barka, Vatovlje, Mislče, Vareje, Podgrad, Artviže in Ostrovica ustanove mlekarstvo in sirarsko zadrugo s sedežem v Mislčeh.

In res bi nam taka zadruga veliko koristila. Koliko se naš Brkin trudi z drvmi. On in njegova živina sta vedno na cesti. V Trstu za cel voz drvi skupi 10 gld., a domov pride prazen, ker vse potrosi za male potrebe. A potem bi živina ostala v hlevu, redil bi krave in pridelek dobro prodajal. Ne bojmo se truda, le začeti je treba. Ako uspeva drugod, zakaj ne bi pri nas. Ako pojde tako naprej, kmalu bomo brez gojzda, in Brkin ne bode imel kaj sekati in vozariti v Trst. Oklenimo se torej umnega gospodarstva, ustanovimo mlekarstvo. Vi gospodarji pa posnemajte tudi one kmetovalce, ki so to zimo že toliko sadnega drevja nasadili. Bog blagoslovi delo vaših rok!

„Brkinski“.

Trst-Istra.

Slovensko pevsko društvo v Trstu priredi danes zvečer koncert, za katerega se pripravlja že celo leto.

Iredente ni v Trstu! Povodom 50 letnice italijanske ustave je bil slovesen vsprejem na italijanskem konzulatu v Trstu. Prvi so prihajali čestitat italijanski podaniki. Za njimi je došel tudi župan tržaški, ki je čestital v imeju mesta. Generalni konzul Savagna se je zahvalil iskrenimi besedami. Županu je sledila deputacija društva „Progresso“, kar znači stranko, gospodujočo v mestnem zboru tržaškem. Ta stranka je popolnoma pozabila na jubilej cesarja Frančiška Jožefa I. Da zaključili so deželni zbor pismenim potom, samo da so se izognili objajnimi „Evviva“ na presvitlega cesarja. Toda na proslavo italijanske ustave niso pozabili. Če to ni značilno za tržaške razmere, potem res ne vemo, kaj odpre oči merodajnim kronom.

Demonstracije so se vršile 4. marca tudi po glediščih in ulicah tržaških. V „Politeama Rossetti“ bile so burne demonstracije. Z galerije je kar deževalo belo-zeleno-rudečih listkov z napisom „4. marec 1848—1898“. Gromeli so vsklili: „Žive! Italija! Živio Rim“, Živio 20. september itd. Slednjič je policija ustavila predstavo ter izpraznila gledišče. Isto se je dogajalo po drugih glediščih in javnih ulicah.

Potem pa naj še kdo trdi, iredente ni v Trstu.

Levite bere „Popolo Istriano“ slov. poslancem v Pulju. Kmetje (!?) iz sv. Dominika pri Alboni so izročili svojim poslancem dolgo spomenico, in ostro nezaupnico, češ, da ne skrbijo za njih kóristi in govore v jeziku, katerega v dež. zboru ne razumejo. Potrebnim smatrajo ti kmetje italijanske šole, da si njih otroci lažje v mestih dobijo kruha in se „naučijo veliko stvari, kateri Itali-

jani znajo in mi ne znamo“. — No, res lepih reči se naučimo, katerih gotovo ne znamo, od brezvestnega renegatstva, pljuvanja v zbornico, razsajanja in razbijanja, tlačenja onih, kateri nočejo se posluževati veleizdajskih vsklikov smrtnega sovraštva do vsega, kar ne trobi v njih rog itd. Tega gotovo ne znamo in radi volje tudi prepustimo to lahonskim kričalcem. Sicer pa se ptiček pozna po glasu. Kdo je tisti „istrski narod“, kateri to očita svojim poslancem kateri vender tvegajo svoje zdravje in svoje življenje v italijanskih gnezdih, da bi priborili murvico enakopravnosti za puščenemu in teptanemu svojemu narodu — ne more biti skrito. Tako na brezsraven način „dela“ in ponareja „Popolo istriano“ privandrancev in renegatov želje in težnje istrskega ljudstva.

Grozne posledice italijanskega vina. V tržaški luki nasrkali so se štirje delavci pošteno italijanskega vina, ravno kar došlega. Ko je pričel čas dela, ni bilo nobenega na delo. Čez dolga časa so jih našli, ležeče po tleh. Tri so komaj zbudili. A takoj so začeli tožiti o groznih bolečinah v želodcu. Četrtega pa niso mogli obuditi, bil je že — mrtev. Vse tri zdravijo v bolnišnici. Tako brozgo nam uvažajo iz blažene Italije. Ni zadosti, da uničujejo naše vinogradnike, uničujevati hočejo še zdravje ljudstva.

Ustrelil se je v Trstu 20 letni Oger. Iskal je dela. Ker ni znal družega jezika nego madjarski, ni mogel dobiti službe. V obupnosti je zvršil nesrečni čin.

Čuden slučaj. Udoča Dalla Torre je šla po ulici delle Beccherie v Trstu. Neki mladenec ji je ponudil nekaj blaga na prodaj. In o slučaj: žena je spoznala takoj, da je to blago njeno, ki jej je bilo ukradeno v soboto po noči. Poklicala je redarja, ki je odvel v zapor nepoštenega trgovca.

Nesreča na morju. Pri Miramaru je burja prevrnila ladjico v kateri so bili 4. mladeniči. Kapitan iz Miramara odplulega parnika je opazil nevarnost ter krenil s parnikom proti ladjici. Mornarjem se je posrečilo tri rešiti, četrtega pa so pogoltili valovi.

„Zora“ glasila slov. katoliškega dijaštva, je izšla prva številka. Bali smo se, da tudi ta list ne ostane pri življenju. A „Zora“ je prekoračila že tretje leto in kakor kaže prva številka četrtega letnika, bode tudi napredovala. Namen lista je ohraniti in utrditi v slovenskem dijaštvu najdražji svetinji: vero in narodnost. Prosimo vse Slovence, kojim je na srcu prospel sloves dijaštva, da podpirajo list z obilno naročbo. List stane celo leto 1 gld. — za dijake 60 kr. in izide petkrat na leto. Naročnina se pošilja: P. Valjavec, canp. iur., Dunaj V., Matzlemdorferstrasse 76.

Domača umetnost. V prodajalnici gospoda c. in kr. dvornega založnika Ivana Mathiana v Ljubljani je razstavil tle dni akademični slikar Ivan Grohar pet originalnih oljnatih slik. Dve veliki ste cerkvenega značaja, ostale manjše pa so slike iz domačega življenja. Cerkevni slikarji st namenjeni za župno cerkev sv. Helene pri Lazih na južni železnici. Prva predstavlja najdenje svetega križa. — sv. Helena objema polna radosti najdeni sveti križ — druga pa nam predočuje sveto družino pri njenem delu: Marija prede, sveti Jožef struži desko in mali Jezušček se peča s čitanjem sv. pisma. Obe sliki sti slikani v moderni tehniki, sveta Helena v plein air, sveta družina pa v clair obscur: prvo obliva vsa svetloba polnega dneva, pri drugi pa sije solnce v bolj temno delavnico. — Ostale genre-slike so vzete iz domačega življenja. Slika „Dobro došel“ nam kaže kmečke pivce, ki radostno pozdravljajo novega prišleca, kateri bode prinesel novega življenja celi družbi: slika „Slaba vest“ predstavlja deklico, ki je bila sama doma in se poslaskala s sadjem — sedaj pa s strahom čaka, kaj poroče mati, ko se vrne. Tretja slika ima za predmet ono staro in večno novo zgodbo o „Nekazanski materi“. Dekle sedi pod streho poleg stare skrinje in ima dete v naročju, skozi strešno lino pa vsiplje solnce svoje žarke na skupino. — Vsem slikam se vidi, da so popolnoma izvorna dela. Risanje kaže sprotno roko in je povsem korektno. Zelo nas zanima kolorit, ki priča, da je Ivan Grohar pridno studiral stare in nove mojstre in da ima bistvo oko za tajnosti in čarobnosti solnčnih žarkov. Tudi v tehniki sploh je umetniksteril korak dalje, odkar smo videli zadnje njegove slike; sedanje so nov dokaz njegovega neprestanega napredka in velike pridnosti. — Našim čitateljem je Ivan Grohar še v spominu s tremi genre-slikami, katere je imel vplani razstavljene v Ljubljani. Naj bodi

dovoljeno tu povedati, da je umetnik jedno izmed njih („Pred poroko“) prodal v — Curihu; doma seveda ni našel kupca. To je osoda naših umetnikov! Želimo, da bi se mu s sedanjimi slikami boljše godilo. Podpirajmo domače umetnike!

Na Ogrskem rešujejo socialno uprašanje z bajoneti. *Sloboda-Ljubna!* t. j. židovsko-liberalna vlada je izdelala kar v naglici načrt v obrambo katalističnih veleposestnikov. V dotičnem načrtu je določeno, da se sme tiste kolone kmete, ki izostanejo od dela, prisiliti k temu tudi s bajoneti!

Da je na Ogrskem prišlo tako daleč, so krivi tamošnji liberalci, ki so nekaj bogato Ogrsko pogreznil v strahanske dolgove. Danes morajo tamošnji, davkoplačevalci delavskih stanov skozi celo leto robotati tujemu kapitalu: za „hit“ državnega dolga 2000 milj. gld. n. v. Taki so sadovi brezverskih, liberalnih strank, če se jih pusti dolgo časa ob vladinem krmilu. Potem naj pa še kdo trdi: da je vera le privatna stvar, katoliške stranke pa le stanovske stranke!

Žrtva plesne strasti. Mladi, 16 letni grof Strassoldo, ki je študiral v Čevdadu na Laškem, se je hotel udeležiti letošnjega predpustnega „bala“ videmskih študentkov.

Ker pa ga niso pustili predstojniki posvetnega zavoda, v katerem se je vžgajal in mu tudi niso dali denarjev, je nadebudni grofič po noči splezal čez zid in dirjal na postajo. Ker ni imel denarja in se tudi grofi ne smejo voziti zastoj, je čakal na odhod vlaka zunaj postaje. Ko je vlak že odhajal, je skočil plesatelj mladenič na stopnico pri vlaku, pa se je — ponesrečil. Drugi dan so ga našli vsega razmesarjenega na progih prav blizu postaje v Čevdadu. Pač nesrečen mladenič!

V Indiji se zopet javlja „kuga“. V Bombaju jih je umrlo zadnje tedne poprečno nad 600. Organiziran angleški kapital je kriv lakote tamošnje delavske množice. Lakoti sledi za petami kuga. Kapitalisti se seveda lahko ognejo kugi, ali ubogo ljudstvo mora ostati na morišči. Iz Bombaja se selijo bogatini, prodajalnice se zapirajo, kupčija zastaja..... ubogi sestradanci pa umirajo! To so sadivi brezdušnega kapitalizma!

Poskus samomora radi — pusta. V Lahovicah na Češkem ustrelil se je med plesom še ne 20 letni mladenič v pisi. Kroglja mu je obtičala v kosti. Na vprašanje, zakaj je to storil, je odgovoril: „to sem storil iz žalosti, ker bodev v kratkem konec pusta“.

To mora biti pravi pustni — norec.

Listnica ured: G. K. Imate prav. Zato popravljamo, da misijonarjev ni vozil drezenski voznik, marveč grški izvožek. Sedaj je menda vse v redu.

„Hovder, hovder, hovder“,

ali šaljiva slovnica.

(Dalje; sp. A. M.)

Mislim, da „sektet“, ki sem ga sestavil v zadnjem „Primorskem listu“, še zmeraj koncertuje in da je že zbudil pozornost mojih mislečih čitateljev. Med temi želim, da bi bili posebno gg. duhovniki, katerih upliv na ljudstvo je neposreden in naj večji. Kar slišijo ljudje iz njihovih ust, imajo tudi v jezikovnem oziru za resnično. Domač, čist in pravičen govor znajo tudi preprosti ljudje ceniti. Kar se pa tiče pisave, velja francoski pregovor, da „pisava je človek“ t. j. da človeka sodimo po pisavi. — Pogubonosno napako, ki sem jo začel zadnjič razpravljati, naj danes nadaljujem. Zgledi so vzeli ta pot — ne iz časnikov — ampak iz duhovskega obzorja. Žalibog, da celo tudi molitveniki, ki jih rabi duhovnik pri službi božji, so deloma taki, da zapeljujejo njega in verne v sintaktičnem oziru v zmote. Poslušajte!

Dodeli (Bog), da nikdar ne pozabimo resnic sv. vere, temveč da zvesto po njih živimo ter dosežemo večno piacilo.

Kje je v tem stavku doslednost? Kako je prišel nedovršni sedanjik živimo med dva dovršna prihodnjika „pozabimo“ in „dosežemo“? Kakor sem že v šteje 7. „Pr. l.“ razlagal, gre tukaj za dvoje neistočasnih dejanj: „dodeliti“ si mislimo zdaj brž, nujno; „ne pozabiti, živeti, doseči“ je pa nekaj poznejega. Bog nam mora popred milost podeliti, potem še le nam bo mogoče „ne pozabiti, živeti...“ Pravilna sta torej v navedeni prošnji prihodnjika „pozabimo“ in „dosežemo“, velika napaka pa nedovršni sedanjik „živimo“, ker se vpirja jezikovnemu čutu in logiki; reči moramo tedaj „da bomo zvesto po njih živeli“ (po dodeljeni milosti namreč.)

To isto velja za naslednje stavke:
Daj nam (Bog), da se Tvoje tolažbe vselej veselimo (pravilno: da se bomo... veselili).

Tvoji angeli naj bivajo v meni, da me varujejo (pravilno: da me bodo varovali). — Saj zdaj še-le prosim, da naj bi angeli bivali v meni; varovanje pride pozneje, če bodo res angeli bivali).

Daj mi milost, da vedno izpolnujem svoje dolžnosti (pravilno: da bom izpolnjeval.) — itd.

Koncert pa naj ne neha še!
(Dalje prih.)

VABILO

na

I. Občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Biljah“
registrovane zadruga z neomenjeno zavezo

ki bo dne 20 marca 1898 ob 3. pop.

v prostorih Andreja Orla

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za leto 1897.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Raznoterosti.

V Biljah dne 4. marca 1898.

Načelstvo.

Špedicijska poslovnic
Gašpar Hvalic v Gorici
v ulici Morelli 12
se prav toplo priporoča
Slovincem v Gorici in z dežele

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristi kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf) ter drugo u to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerni cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin

trgovca v Semeniški ulici št. 1
v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“.

Prodaja iglastega in listnetega drevja, vednozelenega olepševalnega grmovja, cvetlic, zelenja, semena vsake vrste, po najnižjih cenah

A. EDER

Via Vogel, tik vojašnice

Štev. 102 1—3
op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil IV. četrtega t. j. mesecev
oktobra, novembra in decembra 1896.

začne v

ponedeljek, dne 7. marca 1898.

in se bo nadaljevala naslednje četrtke
in ponedeljke.

Od ravateljstva zastavnice
in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. februarja 1898.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici
zvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila zvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubšeje.

FOTOGRAFIJA

premil. knezonadškofa Missia dobi se na prodaj pri fotografu A. Jerkiču v Gorici na Travniku št. 11. in sicer 1/2 naravne velikosti 3 gld., kabinetni format 80 kr.

Zaloga dežnikov in solčnikov.

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERAJ

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku
h. št. 22 nže loterje.

Priporoča svojim rojakom na deželi in v mest. vsakovrstno manufakturno blago, gotovo perilo, dežnike, ovratnike, zavratnice itd. — Gotove moške obleke za vsaki stan po najnovejši pariški modi.

Blago prodaja tudi na meter tako po ceni, da lahko posluži vsakaterega in sicer za moške obleke do 80 kr. naprej, za celo obleko (3-20 m.) od gld. 2.50 naprej.

Sprejema naročila tudi za izdelovanje raznih oblek; odjemalcem blaga je prosto, si izgotoviti obleko tudi drugod.

Otvorjenje trgovine.

Podpisani naznanja slavnemu slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele da je otvoril pri sv. Roku na ulici proti Šempetru v lastni hiši št. 30 trgovino z jedilnim blagom po poštenu ceni. Priporoča se p. n. občinstvu za obila naročila beleži z vsim spoštovanjem

Vincenc Podgornik
trgovec, Št. Peterske ulice št. 30

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic, bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozorjam tudi da tiskam črke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Prave in edine

želodčne kapljice.

(Varstvena znamka) Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan

Sv. Anton Padov. po jedno žlicico popije. Okrepè pokvarjeni želodec, storé, da zgine v kratkem času

omotica in životična latnost (mrtvost).

Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedno le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Zalogo piva

je moje pivovarne v Laškem trgu oddal sem gosp. Jožefu Štolfa v Sežani. Priporočam se slav. občinstvu, da nas počaste z obilim naročilom, ker jamčim za točno in dobro postrežbo. Podpirajte narodna podjetja!

Simon Kuvec,
pivovar.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši
g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajza. — Miljsveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje. — Cena primerna. — Postrežba točna.

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

v Nunski ulici šte. 14-16.

Velika zaloga

šivalnih strojev

in

dvokoles

raznih sistemov kakor tudi iz BOMBUSA.

Lastna mehanična delavnica za popravljanje

dvokoles in nikliranje.

TEODOR SLABANJA

srebrar v GORICI ulica Morelli šte. 12.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izgotovljenje cerkvenih posod in orodja po najnovejših vzorcih in najnižji cení kot: monštranc, kelihov, svečnikov, itd. itd. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se po želji preč. p. n. gospodov naročnikov stavijo prav ugodni plačilni pogoji.

Strelorode iz bakra v ognju pozlataceno najboljše iznajdbe kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlačenje priporočam po najnižjih cenah.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine prosto.

Vinarsko in sadjarsko društvo

za BRDA

išče za svojo pivnico v Gorici spretnega

KRČMARJA.

Oglase do konec marca t. l. na raynateljstvo.

Domačini in izšolani enologi imajo prednost.

Slovenska tvrdka ustanovljena l. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

Via Valdirivo št. 18

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, zastroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO ZA BRDA

ZA BRDA

V

GORICI

Prodaja naravne in pristne briske pridelke

po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin: burgundeca
'rizlinga, modro frankinje'
in druge.

DESERTNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica
Barzellini št. 20.

Svečar J. Kopač v Gorici,

Solkanska cesta št. 9.

priporoča prečastitim cerkvenim oskrbnikštvam ter slavnemu občinstvu, garantirane pristne čebelno-voščene sveče

kg. po 2 gld. 45 kr.

Za pristnost teh sveč jamčim z 1000 kron.

V Trstu ima zastop in zalogo mojih sveč g. Iv. Lavrencich trgovec s cerkvenim orodjem in paramenti. Piazza Piccola za palačo municipija v Trstu.

Ima v zalogi tudi sveče za pogrebe.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.

Zavod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnejših kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade družvenikom.

V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:

101 800 oseb s 130,760.000 gld. kapitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994.000. gld.

Kot zavarovanje za slučaj doživetja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovavec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kedar je zavarovavec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).

Osrednja pisarna je na Dunaju I.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Kranjsko v Gorici. Via Ponte Isonzo.